

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, zjutrajne izdanje opoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane v uredniških izrednih prilagami ter s „Kažipotom“ ob novem letu vred po pošti prejama ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . 13 K 20 h, ali gld. 6-60
pol leta . . . . . 6 „ 60 3-30
četrť leta . . . . 3 „ 40 1-70
Posamične številke stanejo 10 „

Naročnino sprejema upravnštvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vsaj leto 3 K 20 h ali gld. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solski ulici in Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Papan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoludne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnštvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnštvu.

Oglasi in poslanice

se računajo po peti vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnina in oglase je plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovensko knjižnico“, katere izhaja mesečno v splošnih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsakotno 1 gld. 80 kr. — Oglasi v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. peti vrstica.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. lv. Meljavec) tiska in zal.

Nekaj našim socijalnim demokratom v premislek.

(Članek izven uredništva.)

Socijalna demokratična stranka na Slovenskem je se majhna. V nekaterih industrijskih središčih, kakor v Trbovljah, Hrastniku, Brezno-Zagorju, Velenju, morebiti v Kotevju, kjer so premogokopi, so toliko številni, kolikor je premogarskih delavcev; v mestih, ki imajo kaj industrije, jih je tudi nekaj. V Mariboru, v Celju, v Ljubljani, Gorici, v Trstu je teh strankarjev toliko slovenskih, da so neki majhni okvir za druge na deželi. Pri naz je to se mlada stranka in v prvi organizaciji. List stranke se se ima vedno bojevati z gmetnimi zadržki. Na kmetih, v manjših mestih, se nema nič strankarjev. Mej razvitejšimi narodi so se poprijeli veliki talenti izmej meščanstva te struje, jo kakor francoski, angleški socijalisti, ali nemški, kakor Marx, Laselle, Engels organizovali, jej dali teoretično podlago, jo uredili za politične boje; izmej delavcev drugih narodov so izšli izborni duševni in praktični organizatorji stranke. — Razvoj obrti skozi ves čas srednjega veka in razvoj manufaktur in potem v preteklih 100 letih razvoj tovarne je vzgajal mej Angleži, Nemci, Francozi, ljudi, mase teh narodov za pojmovanje teženj soc. demokracije; iz vseh slojev je dobila ista svoje soborilce. Tako je postala ta stranka v industrijskih državah precej važna, močna, da jedna najmočnejših strank. Liberalno gospodarstvo, to je gospodarstvo proste lastnine in z njim združena socijalna in politična smer, ki se razlikuje od teženj fevdalstva, in vse drugo duševno in srčno življenje, kar se imenuje liberalizem, je bilo podlaga razvijanju vseh socijalističnih strank, da pogoj tega razvoja. Iz tlakarstva, fevdalstva se je morala razviti prosta lastnina in gospodarski politični liberalizem in iz tega se razvija socijalno gospodarstvo ter drugo na njem sloneče.

Gotovo je, da se gospodarstvo razvija in gotovo je danes, da industrija goni v socijalistično gospodarjenje. Razvoji gospodarstva pri najrazvitejših narodih sedanje dobe označujejo to smer; nobeden pameten človek je ne more tajiti. — Bodi tako ali tako, strankarsko stremenje more le tedaj vspevati, stranka postati jaka, ako je gospodarstvo mej kakim narodom za njene teženje

godno in torej tudi duševno razpoloženje ljudi. Spoljubno in hkratu se ne da stranka izkupati iz tal. — Slovenci smo agrarni narod, ki še ni razvil dobro meščanskih strok kapitalističnega, liberalnega gospodarstva. Je po vsej srednji Evropi isto dano, ali ne povsod jednako. Dasi smo Slovenci sredi kulturnih in gospodarskih večjih središč, smo, kakor vse avstr. gospodarstvo, še v razvoju svetovnega gospodarstva zaostali, ki na kmetiji ter v mestih napravljiva ljudi industrijske. Ker je to, tudi naša omika ni še razvita v tej smeri. Da je to tako, nam svedoči naša revna in vedno revnejša kmetija, koji se nič ne dani gospodarjenje razvitejših kmetij Nemcev, Francozov, nam svedoči analfabetnost našega kmeta, kojega ima še fevdalna vlast kat. duhovnika po večjem v svoji trdni roki, nam svedoči naš meščan, ki v manjših središčih še ni našel sredstva večjega proizvajanja, in ki se je pripravil komaj do tje, da začne politične in socijalne boje proti ostalini fevdalstva, proti kat. duhovenstvu, kot gospodarska socijalna in politična vlast.

Razumljivo je torej, da težuje socijalne demokracije, kakor vsake druge socijalistične stranke pri nas se ne najdejo tal. Do leta 1848. je bila Avstrija zgolj fevdalna v vsem. V pedsdesletjih se ne more delati čudežev. Razvoji gospodarstva so počasni in skokov isti ne poznajo. Kakor je gotovo, da se razvija liberalno gospodarstvo v socijalno in se vanj mora razviti, tako je pa tudi gotovo, da je treba, da liberalno prej svoje delo stori.

V Avstriji se nismo sli skozi isto. Ni se mislili, da je pri nas liberalizem za vselej pokopan. On se je se le prikazal in ima danes še prestati najhujše boje z fevdalstvom fideikomisov in kat. cerkve. Čez trupla teh se le gre pot v pravi razvoj kapitalističnega in čez truplo istega v socijalno gospodarstvo. Mi Slovenci smo zadnji apendiks avst. narodov. Pri nas se manjka povsod. — In zaradi tega je razumljivo, da pri nas „buržoazija“ soc. demokratičnemu stremljenju, oz. strankarstvu, ne daje še duševnih voditeljev ter da tudi izmej delavstva naših obrtov, tovarn, ne izhajajo kake elementarne sile, ki bi bile upoštevati. Razumljivo je tudi, da to stremenje se ne najde dosti pojmovanja pri nas. Komaj da

se boljsemu kmetu dani, da ni dobro iti s fevdalno kasto, in meščanskemu obrtniku, da ima, ako hoče živeti, biti pionir za razbitje te kaste ter ustvaritev modernih meščanskih produktivnih strok dela.

To v večjih potezah smo morali pisati, da moremo našim sorojakom, soc. demokratom, svetovati, da se ne zadirajo v naš še mali liberalizem, da jim moremo dokazati, da svoji itak še majhni stranki pri nas grob kopljejo, ako pomagajo klerikalizmu bodi kje in kakor do večje moči, ako isti niso solidarni z liberalcem v pobijanju istega, kjer si bodi!

Slovenski vodči soc. demokratični sodruugi vedo, da z Marxovim prerokovanjem, da je že v bližnjem času pričakovati velike gospodarske prekucije, ki da vsa produktivna sredstva, zemljo in tovarnice v roke države ali mase ter da potem delavstvo začne socijalistično gospodariti, ni nič. Tudi velikani duha, kakor Marx, se znati. V najskritejših kotih je poznal ta mislec zgodovino in gospodarstvo sveta, ali spregledal je to, da se morajo ljudje za vsako novo gospodarjenje pripravljati, vzgojiti, da potem postane tudi vse duševno naziranje novemu gospodarstvu prijazno, tako, da stopi novo v življenje, da se prav ne ve, kdaj da je stopilo. Novejša struja socijalne demokracije to uvzeva in mi vidimo soc. demokracijo na Angleskem, Nemskem, Francoskem, v Italiji na delu snovanja fužinskih zadrug, združevanja konsuma in tudi produkcije in posebno združevanja denarnih sil delavstva ter organizacije vsestranskega poduka. Zadržno to delo mora solati bodoče socijalistično gospodarjenje, potem lahko bodoči zarodi prevzamejo vodstvo, organizacijo dela, gospodarjenja. Ti potem stopijo v socijalistično uravnano gospodarjenje, kakor bi to ne bilo kar nič novega. Ta šola bo se dolgo trajala.

Ako je Marx v upanju skorajšnjega prevrata vse kapitalistične produkcije t. j. da dobi malo kapitalistov vsa premoženja v svoje roke in da jim s'loje nasproti le milijarde narih revežev delavcev, da ti slednji potem razlastijo razlastitelje delavca in sami produkcijo in organizacijo konsumna vzamejo v svoje roke, — predpisoval mejnarnost ter le organizacijo bojnih čet za politične boje, za pridobitev večine v drž. parlamentih, da

se navedena razlastitev lahko v parlamentu dekretira, oziroma z drž. vlado izvrši, je danes ob drugem razumljenju razvoja gospodarstva drugi kažipot posta: umesten. Ta kažipot diktira mirnejše, diplomatičnejše nastopanje soc. demokracije. Pred vsem diktira vajo v navedeni šoli združnega gospodarjenja, združilve delavcev v fužinske in druge zadruge, ki imajo politično udariti in gospodarjem produktivnih sredstev „profitno rato“ krajšati v korist večje mezde, boljsega, človeku vrednega življenja delavčevega. Duševna izobrazba po društvi, ter izobrazba po gospodarskih, političnih časopisih naj bo vsem pred očmi, ki hočejo, da se pride do boljše razmer. Občinskemu socijalizmu naj se gladijo pota. Naj občine, ceste, promet mest, bolnice, zidanje stanovanj, vodovode, razsvetljave, šole dobijo v roke.

Na teh in tem enakih potih je zdaj že večina socij. demokracije in drugih posvetnih socijalističnih strank. Tudi protestantski kršč. socijalisti. Ta pota nakazuje razvoj liberalnega gospodarstva sam. Tudi tu se kaže, da se nič ne da organizovati, kar ni v klici gospodarstva. Tovarne združujejo veliko ljudi, stroj omogoči velikansko proizvajanje, veliki kapitali so potrebni, trg se išče za produkte po vsem svetu. Tovarna sama je izgled socijalnega proizvajanja. Konkurenca ubija delavca in manjše proizvajatelje. Konkurenca združuje večje kapitaliste. Stiskanje delavstva rodi protitisk. Bojčki, štrajki, delavske zadruge društva in gori navedena šola združnega gospodarjenja mej delavci so naravna posledica kapitalističnega proizvajanja, gospodarstva proste lastnine in višjem razvoju.

Torej v vsem tem mirnejše nastopanje socijalističnih strank. To pa tudi v politiki. Po Marxu nič pardona liberalizmu, — po zdajšnjem toku diplomacija. Tam, kjer se soc. demokracija ni dovolj močna, boj proti klerikalizmu kat. cerkve ter z njo združenim fevdalstvom in kolikor možno pbdpora liberalnih strank. To pa zaradi tega: če liberalizem ne pomete prejtega fevdalstva, če isto ostaja močno, socijalistične stranke ne morejo pridobiti tal. Le koder je strl liberalizem ta fevdalni sistem tudi v političnem, socijalnem življenju, se je pridobilo občno tajno volilno pravo, pridobila prostost koalicij, združevanja, pri-

Quo vadis?

Roman.

Poljski spisal Henrik Sienkiewicz. — Poslov. nil Podravski.

(Dalje.)

»Veriga samih muk, nemirne strasti in vprašanja brez odgovora.«

Tako pa se reši in izvrši vse. Spomnil se je sicer, da jej je obljubil, da po njej več ne stegne svojih rok. Toda na koga je prisegel? Ni prisegel bogovom, ker va-nje ne veruje, ni prisegel Kristusu, ker se ni njegov spoznavalec. Sicer pa, ako si bo mislila, da se ji godi krivica, pa se oženi z njo, in ji tako nagradi doprinešeno krivico. Da, on čuti, da mu je to tudi dolžnost, ker mu je rešila življenje. Tu se spomni onega dneva, ko je pridvil s Krotonom v njeno hišo: spomni se, kako je stegnil v sro roke po njem, in vsega, ker se je zgodilo pozneje. Videl jo je zopet sklonjeno nad svojo posteljo v obleki sužnjice, krasno kakor boginja, dobro in milosrdno. Oči so se mu nehot obrabile k larariju, k onemu križu, ki ga mu je odhajaje zapustila. Mar ji naj poplača vse to z novim napadom, naj jo za to za lase vleče v svoj kubikul kakor sužnjo?

Kako naj to izvrši, ko pa toliko koprni po njej, ko jo tako vneto ljubi; ljubi pa jo tudi uprav radi tega, ker je taka, kakoršna je. In nakrat je začutil, da mu ne zadošča, imeti jo v svoji hiši, objemati jo posiloma s svojimi rokami, marveč da njogova lju-

bezen zahteva nekaj več, namreč njenega privoljenja, njene ljubezni, njene duše. Blagoslovljena njogova hiša, ako vvide va-njo prostovoljno, blagoslovljena ta ura, blagoslovljena ta dan in vse življenje! Takrat bo njogova sreča neizmerna nalik morju in čista kakor solnce. Toda ako jo ugrabi posiloma, pa bi to značilo, da za zmerom izgubi tako srečo, in da ob enem omadežuje in ugonobi ono, ki mu je bila najdražja in katero jedino je ljubil na svetu.

Groza se ga je polastila, ko je pomislil na to. Pogledal je Kilonu, ki se je zagledal vanj, vtakniviši oko pod plašč. V tem hipu se ga polasti nepopisljiva ogavnost do dosedanega pomočnika, združena z željo, poteptati ga, kakor poteptamo odurnega črva ali strupeno kačo. Kmalu si je domislil, kaj mu je storiti. Kakor pa ni poznal v ničemer prave mere in ravnanja le po nagonu svoje stroge rimske nravi, se je obrnil h Kilonu ter mu dejal:

»Ne storim tega, kar mi svetuješ. Da pa vendar ne odideš brez nagrade, katero si zaslužil, dam ti našteti tri sto palic v domačem ergastulu.«

Kilon obledi. Viničijevo lice je bilo tolikanj resno, da niti za trenutek ni mogel sumiti, da bi bilo obljubljeno plačilo zgolj debela šala.

Radi tega se zgredi na kolena ter zvijaje se, jame tarnati z jokajočim glasom:

»Kako to, perzijski kralj? Čemu?... Piramida ljubezni! Kolos milosrdja! Čemu? Zakaj? Star sem, lačen, reven... Služil sem ti, a tako mi to plačuješ?«

»Kakor ti kristijanom,« odvrne Viničij ter pokliče dispnzatorja.

Toda Kilon skoči k njegovim nogam in, objemši jih krčevito, spregovoril z grozno obledelim licem:

»Gospod, gospod!... Star sem!... Petdeset, ne pa tri sto... petdeset jih je dovolj. Sto ne pa tri sto... Milost, milost!«

Viničij ga odrine z nogo ter ponovi svojo zapoved. Takoj za dispnzatorjem pritečeta dva krepka Kvada, ki pograbit Kilonu za ostanke las, mu ovijeta glavo z njegovim plaščem ter ga odvlčeeta v ergastul.

»V imenu Kristusovem!« zakliče Grk pri vratih v hodnik. Viničij ostane sam. Dano povelje ga je osvežilo in oživilo. Zbiral je svoje raztresene misli. Čutil je veliko olajšavo, in zmaga, ki jo je dosegel nad samim seboj, ga je vsega navdušila. Zdelo se mu je, da je napravil velik korak k Ligiji in da mora za to doseči nekako nagrado. V prvem hipu si ni niti domislil, kako krivično je postopal s Kilonom, da ga je dal preteptati za to, za kar ga je poprej plačeval. Bil je še preveč Rimljan, da bi ga bila bolela tuja bolečina in da bi imel v sebi le količak obzirnosti do revnega Grka. Ko bi bil samo pomislil na to, bi bil razvidel, da ni učinil prav, ko je zapovedal, kaznovati malo vrednega.

Toda on je mislil samo na Ligijo ter dejal: ne povrnem ti s hudim za dobro, in ako poizveš kedaj, kako sem postopal z onim, ki me je hotel zavesti, naj stegnem po tebi roke, mi boš za to hvaležna.

Toda tu nakrat obstane. Ali bi odobravalta to Ligija, kar je storil s Kilonom? Saj vera, katero ona spoznava, veleva odpusčati. Saj so kristijanje odpustili nesrečnežu, dasi so imeli še več vzrokov za maščevanje.

(Dalje pride.)

borilo spoštovanje delavca kot človeka, sililo vladne moči v zboljšanje položaja mas. Navedeni fevdalci bi ne dal betvice vsega tega. Iz krogov liberalcev je socialistično gibanje dobilo svoje duševne vodje, ne iz fevdalnih. Liberalci tudi pripravljajo ono srčno razpoloženje, ki dela prijatelje socialističnemu stremljenju. Dosti, dosti je to prijateljstvo vredno! Nevidno, na tihem pripravljajo isto pot socializmu. Vsa liberalna omika je taka, da goji humaniteto. Tej omiki gre dosti zahvale za to, da so se najgrši izrastki kapitalističnega koristolovja in s tem združenega izpriljenja delavcev postrigli.

Rudeča internacionala Marxa mora tudi računati s tem, da niso vsi narodi jednako omikani, da ni pri vseh narodih gospodarstvo jednako razvito. Mejnarnost torej se nima trdnih tal v tem oziru, da bi moglo nastopanje soc. demokracije povsod jednako biti. Brezobzirnost v politiki proti liberalcem na pr. pri narodih, ki še le komaj razvijajo liberalizem in socialnem in političnem življenju, in katerim še manjka dosti razvoja kapitalističnega gospodstva, gotovo ni na mestu, ker potem se le skupnemu sovražniku, klerikalizmu, pomaga do daljšega življenja. Majhna soc. demokratična stranka v narodu, kjer je kmet se z verigo priklenjen na farovž, mej katerim še nič ni pojmovanja o socializmu, kjer se ima liberalizem še le bojevati za prve pogoje svojega obstanka, mora drugače postopati, kakor tam, kjer so že tla za njo precej zravnana. Velje tudi za njo: vsak za-se in Bog za vse! Vsa druga internacionala ne more slov. soc. demokraciji nič pomagati, če si sama ne pridobi tal. Denar za izdajanje časopisa ni dosti vreden, če časopis ne dobi bralcev, odjemalcev, če se ga mrzi kakor kugo. Glede mejarnosti bi radi opomnili, kar je nedavno Bernstein, jeden merodajnih teoretikov soc. demokracije, spisal, da slavni Marx, ki je veliko let na Angležkem živel, angleškega narodnega značaja, njega gospodarstva ter duševnega socialnega življenja ni popolnoma poznal. Bernstein pravi, da mu je to povedal angleški soc. vodja Hyndman.

To smo morali napisati, ko smo v „Rdečem praporu“ brali poziv, da morajo ljubljanski soc. demokrati v boj proti liberalcem v Ljubljani pri bodočih volitvah v občinski odbor. Saj je prav, da se stranka vezba, prav je, da svojim sodrugom ljubljanski kažejo, da živijo, ali tak nastop, ki hoče prvi pogoj obstanka soc. demokratične, ali sploh kake postene socialistične stranke, liberalizem na Slovenskem manjšati, ob moč spravljati, vendar ne more stranki koristiti! In kaj je postavljanje lastnih kandidatov v izrečenem pomenu, da se liberalna večina v ljub. obč. odboru odpravi, drugega, nego kršenje teh malo močij slov. liberalizma, kar jih je! Če klerikalci ljub. občinski odbor dobijo v roke, so pobili jedno najmočnejših postojank slov. liberalizma. Ljubl. soc. demokrati so se vendar že sešeli. Sami ne proderejo. Torej v III. razredu ožja volitev mej klerikalci in liberalci. Social. demokrati morajo v tej potam dosledno klerikalcem pomagati. Za šalo se vendar ne spuščajo v boj!

Zgodovina gospodarstva pozna dve vrsti oderuštva: plutokratsko, ono posvetnih kapitalistov, in mnisko oderuštvo. Prvo vodi v kolektivizem, kakor smo že razložili, drugo — in to mora vsak socialni demokrat vedeti, če se ga sme zavednega imenovati, vodi do vojaške teokracije in v naših časih do nove verste fevdalnosti, tlapkarstva. (Ker se načini dela predragočejo, mora tudi fevdalec z istimi računati.) V „Rdečem praporu“ se je ta fevdalnost že razpravljala. Ta bi, če bi mogla, v zlici vode vtopila vse, kar se zove liberalstva in iz njega prihajajočega socializma modernega gospodarstva. (Vsako gospodarstvo ima svoj socializem). Strojno delo uničuje staro obrt. Dosti meščana se ne ve kam obrniti v hudih mu časih; vrže se fevdalizmu kat. duhovništva v naročje. Drugi meščani skušajo prehod v moderne načine dela pridobiti ter stojijo v obrambi liberalnega gospodarstva ter njega duševnem življenju. Kmeta vlačiti fevdalizem za sebo. Vsaj pri nas. Nekateri se boje iz nevednosti socializma, drugi instinktivno klerikalizma. Na katero stran mora v takih razmerah pošten slov. soc. demokrat, ali bodi kak zaveden posvetni socialista stopiti?

Mnisko oderuštvo, ali ga vidite v Franciji, v Španiji, v Italiji, v Avstriji? Kdo boče

riskiral za efemerno, morebitno kako malo pridobitev, da se vse slobodno življenje v kakem malem narodu, kakor je slovenski, za dalj časa zatre in najneumnejšemu popu sveta prosto polje odpre za njegove divjačnosti?

Ali vidite, kako izsili mnisko oderuštvo po Slovenskem zadnji krajar ubogege kmeta, ki je na polovico zaradi gladi v izselitvi!

Simpatij si slov. soc. demokracija mej razsodnimi našim narodom ne pridobi, če hoče — in brez upanja zmage — igrati velikana, — ko je še tako malo nje stremljenje razumljeno!

Gabršček — obsojen.

(Od našega posebnega poročevalca.)

V Trstu, 19. aprila 1900.

Danes torej se je vršila pred kazensko sodnijo druga obravnavna proti gosp. A. Gabrščeku. Kaj je pregrešil? To je znano vsej široki slovenski javnosti. — Dne 3. aprila 1900. je priobčila „Gorica“ članek, ki je na najzlobnejši način žalil Gabrščekovo osebno poštenje. Vsakdo je radovedno pričakoval, kaj naredi tako ostudno žaljeni mož na tako zlobo svojih nasprotnikov. — Ali kaj je storil? Padla mu je v glavo misel, ki se mu je zdela najkrajši in najlažji izhod, to je spomnil se je 10-letnega skupnega delovanja z dr. Gregorčičem, ki torej dobro pozna poštenje Gabrščekovo, — in obrnil se je nanj s takim pismom:

„Gospod doktor! Puščaje izpred očij strankarstvo, apelujem na Vašo vest, na Vašo duhovsko čast, ko pojedete jutri zopet pred oltar, da v svoji „Gorici“ daste žaljenemu mojemu poštenju popolno zadoščenje. V posojilnici Vam je resnica na razpolago. Nočem se obesati še več na veliki zvon, ker nočem se bolj onesrečiti uboge rodbine... (ime izpuščamo.)

Zahtevam pa od Vaše vesti, da v tem slučaju storite svojo dolžnost. Ako tega ne storite, me pritirate v položaj, da pozabim na svojo rodbino in... si poiščem zadoščenja sam.

S poštovanjem A. Gabršček.

Ko je dobil dr. Gregorčič to pismo, ni mu prislo niti na kraj pameti, da bi vrnil Gabrščeku poštenje, marveč mislil si je najbrže: „zdej ga imam, zdej se je ptiček ujel!“ — in poslal je državnemu pravdnstvu to pismo z zahtevo, naj da Gabrščeka takoj zapreti, ker se grozno boji, da bi ga na cesti ne napadel itd. — Državno pr. tej zahtevi ni ustreglo in je po kratkem zaslišanju ustavilo vse postopanje proti g. Gabr. — Ali dr. Gregorčič je to takoj izvedel (— kako?!) in po 14 dneh se je zopet strašno bal ter iznova zahteval, da treba proti Gabr. postopati. To zahtevo je poslal tudi na višje mesto v Trst! Mož se je gotovo še žaljenega čutil, da niso takoj prvič ubogali njega, ki je tako imeniten mož. Sledila je na novo dolgo preiskava, na to obravnavo v Gorici, kjer je bil pa Gabršček — oproščen. Zakaj je najvišje sodišče to razzodbo razveljavilo, je znano.

Danes se je vršila torej druga obravnavna v Trstu. Predsedoval je: dez. s. svet. Codrig, votantje: svet. Crusis in Mosche ter sodni tajnik Rismondo; d. p. Clarici, zagovornik dr. Luzzatto iz Gorice. — Poklicane se bile vse nasprotne priče, a nobena Gabrščekovih, katere je dopustila sodnija celo v Gorici.

Kdor ima v rokah brošuro o prvi obravnavi, si lahko predoči celo sliko tudi te obravnave v Trstu. Isti može, isti prizori, ki so hoteli dokazati, kako opravičen je bil Gregorčičev strah pred Gabrščekom. Ali meni se zdi skoro nemogoče, da so se mogli v Gorici pokazati vsakemu poštenemu poslušalcu v čudnejši luči. — Dr. Gregorčiču je donela iz vsake besede jeza in sovraštvo do Gabr., če tudi je ponižno zatrjeval, da ga ne sovraži. On je zatrjeval med drugim tudi te-le lepe reči: Pri „Gorici“ je edino le član konsorcija in ima le toliko vpliva, kolikor je tiče takemu članu. (Revček! Pri „Soci“ je 10 let gospodaril, da ga ni prav nič stalo! Pri „Gorici“ pa so njegov vpliv tako strašno stisnili! Kdo veruje?! — Ko je Gabr. enako „prebil“ že l. 1899. s klofuto, ga radi tega ni ovadil, ker si je mislil: za klofuto dobi Gabr. 5 gld. globe, pa mirna Bosna. Ko je pa bilo upanje, da ga spravi pod ključ za daljši čas, tedaj se je ovadba naj splašala! — Napad v „Gorici“ na Gabr. je docela nedolžen. Vsi, tudi porotniki, so ga napak umeli, le on ga prav tolmači!

Blaz Grča je zopet z vso resnostjo pripovedoval, kako so naredili vrli Šempasci 7. sept. 1899. na zboru posojilnice kordon med Gabr. in Greg. ter tako pomirili trepetajoče srce viteza Gredolskega. Hočev var je govoril o stolici v Čitalnici, Likar o znani pljuski pri „belem zajcu“. Priseti mu niso dovolili. Pač pa je izpovedal brez prisege, da je bil v „Soci“ ravno 47 krat ožehtan, ker je to zaslužil. (Mi trdimo, da je bil ravno 51/2 krat. Kdor ne veruje, naj steje! Ur.) Taba j je izmolil molitvico o revolverju, kar je slisal od 15 ravnatejev „Zadruga“ edini on sam. Pavlica je pripovedoval o grožnji v posojilnici, kar je tudi slisal le on sam od 10 gospodov. Čudno, da so imeli vsi drugi ušesa zamašena! In kako natančno se vse spominjajo ti gospodje! — Prav znamenito vlogo je igral župnik Grča. Na razna vprašanja je dajal odgovore, ki so nam naredili pravo sliko o razmerah, v katere je padel Gabr.!

Dovolj! Kdor ni videl sam te obravnave, ne more imeti pojma o dobri organizaciji klerikalcev. Imenitno je šlo vse, kakor na vrvi! — Gabr. je bil obsojen na 2 meseca zapora. Takoj se je zglasila pritožba ničnosti.

Razzodba ni došla nepričakovano. Več o tem sporocim na drugo mesto, ker „Soci“ bi se ulegnili očitati pristranost. (Prosimo, le oglasite se l. Ur.)

Klerikalci nimajo vzroka, da bi se veselili te žalostne svoje „zmage“ nad jednim naprednim voditeljem. Ni sicer še izgovorjena zadnja beseda, kajti zopet bo govorilo najvišje sodišče, toda bodi kakorkoli, ta klerikalna gonja proti Gabr. bo napredni stranki le v prospeh. Nobena velika ideja ni zmagala brez žrtev — torej tudi naša ne zmaga brez njih! Vsaka žrtev pa bo rodila posledice, ki bodo živ bič po klerikalnih glavah! Fiat justitia!

DOPISI.

Komen, 18. aprila. — Že zopet se je oglasil zloglasni zaščitnik znanega Toneta Jakončevega iz Svetega v 30. šte. „Gorice“ ter prinaša v dopisu „iz Komna“ (nò, seveda „iz Komna“!) marsikaj na kritično rešetlo, v kojem so pa ostale samo smeti, ker pravega zrnja v tem dopisu ni najti, kakor je tudi že običajno pri tem dopisniku. —

Zaščitnik Toneta Jakončevega — obče znani „Governac“ tam v „laski“ Gorici apostrofiru v prvo naše starestinstvo, češ, da je zapretilo celo z globo onim starašinam, ki bi neopravičeno iz seje izostali. — To smatramo mi za popolnoma opravičeno, ker, ako se starestinstvo v zadostnem številu ne udeleži sej, je nesklepčno in je to potratna časa. —

O službi organista govoriti, nisem jaz kompetenten; zato naj govorijo o tem oni, si so za to poklicani. —

O znani „feri“ v Preserji je že govorila sodnija. Mi vsi — liberalci in klerikalci — smo obsojali čin dotičnega mladeniča naše stranke in stvar je končana! Ali je pa stvar dobro končala, ali ne, sodijo naj oni, ki so take stvari „studirali“! — O tej dogodbi je že govoril neki dopisnik naše stranke v „Soci“. — Gledé tega torej — basta! --

Dopisnik govori o „gnjili napredni“ ideji, pa boljše bi storil, da bi o tem molčal, zakaj on piše samo to, kar mu znani Tone iz Svetega uha polni. Tone vidi muha a misli, da je slon, ima bujno fantazijo, koja mu predočuje vse kaj več, nego je resnica. Tonetu gre vse le za „načelnitvo“ v občini Sveto in da to zgubi, se bolj boji, nego da bi mu toča vinograd pobila. —

Istina je pa in to povdarjamo, da „ves preprič in vso zgago“ dela jeden sam mož iz Svetega, ki poroča znanemu g. Lojzku v Gorico koji potem „Gorici“ podaja dopise. Gosp. Lojzek kot apostol „miru“ naj bi deloval za ljubi mir in naj bi Toneta podučil, da je na krivi poti. Podučiti bi ga moral kot svečenik, da je najbolje svojim nasprotnikom odpustiti in se gledé nasprotstva doma ustmeno pogoditi, ne pa nositi umazano perio med svet. To je pravo. —

Naj pa dopisnik ne misli, da nam on, če ima tudi tonzurirano glavo, sapo zaprè; on je za to „prešveh“, da bi to storil. Naj se to dobro zapomni on in njegov pristaš! —

Gledé „streljanja“ smo pa popolnoma istino poročali in pri tem ostanemo, četuji dopisnik to zanikuje, kar je njegova navada, skopram bi moral — gledé njegovega stanú vedno resnico govoriti. —

Namišljeni „zajec“ ni zahajal nikdar v škodo, zakaj kamor pride, pošteno plača, in

poštenim potom zopet odide. — Včasih dohaja pogostoma v bližnjo vas, včasih pa redkeje, to je odvisno od časa in vremena. Ali, da se bo on bal dopisnika in da ne bode več zahajal, se jako moti, zakaj njemu so kot poštenjaku odprta pota na vse strani. —

Pa ima mož tudi lepo navado, da plača, kar kliče in ne posnema dopisnika, ki bi rad samo „šeskal“ — to je: delal drugim „škodo“. —

O „kovčiji“ smo popolnoma pravo pogodili in imamo za to tudi priče. Dopisnik naj le fingira o „bližini“, mi se ne damo varati in ostanemo pri tem, kar smo rekli in pisali. —

Vse napade smo popolnoma odbili in temeljito vse dokazali. Dopisnik pa nam ni se nič ovrigel in ra vsa očitanja ni nič odgovoril in se samo vrti, kakor maček okolo vroče kase. —

Mi govorimo očitno in jasno in povemo človeku v brk, kar mu gre. Anonimna pisma pišejo možje, ki nimajo čiste vesti in ki se boje svitlobe, kakor čuk luči. —

Za plotom skritim je lahko metati kamenje na ljudi, a če ste kaj korenjak, stopite z imenom na dan in potem bodedo govorili, kakor se spodobi. —

Pomilujemo uredništvo „Gorice“, da polni svoje predale s takimi dopisi. Ako bi dobro poznalo tukajšnje razmere, bi takih dopisov ne sprejemalo in jih metalo v koš, zakaj taki dopisi nimajo drugega namena, nego sramotiti po krivem svojega bližnjega. Dopisnik sam uči: „Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe“, a tega sam ne upošteva. Medice, cura te ipsum! —

Iz Rodika. — Iz mnogih krajev širom naše lepe Goriske je čitati kak dopis v cenjeni „Soci“ in „Primorcu“, le iz Rodika — od letovčarjev letna Opatija imenovan — ni nobenega dopisa. Človek, ne poznavajoč razmer, bi sodil, da je pri nas vse v redu, kakor bi to moralo biti. Temu pa ni tako. Pravi vzrok molku je ta, ker smo skrajno popustljivi in potrpežljivi ljudje; neljubo nam je, kako osebo vlačiti po časopisih. Kedar pa smo po nedolžnem napadeni, tedaj treba, da se branimo i mi, da reagiramo, kakor pritiče. Naš župnik se ne počuti od zadnjih državno-zborskih volitev pri nas nič kaj zadovoljnega. Umljivo je, zakaj. Izvoljeni so bili „fiducijarjem“ značajni možje, koji so njemu vse prej nego simpatični. Župnik je sicer tudi sam sebe volil, a vse mu ni nič pomagalo, ker zavednost je zmagala.

No, tudi tega mu nismo šteli v zlo, ker smo vedeli, da mora tako postopati že zaradi samega sebe! — Po volitvah je pa naš župnik ves drugi mož; klerikalne liste usiljuje po hišah skozi vrata in okna. Nekatere je res tudi pridobil za list, a to so: ali nezavedni, ali boječji, ali pa ljudje, ki so dolžni cerkvi. Vsi ti pa ne morejo naši stvari mnogo škodovati!

Ko so nekateri rodoljubi videli, da izhaja semkaj „Domoljub“ in „Prim. List“ v več iztish, treba je bilo misliti na to, da se bodo čitali tudi listi narodno-napredne stranke. To pa našemu večlastnemu ni bilo po godu, zato je dal odduška sveti jezi; kakor je to že navada na leci, pardon pred altarjem, udrihal je po slabih, umazanih časopisih, da je bilo joj, z eno besedo: napal je vse, kar ne trobi v njegov rog. S tem je pa dosegel prav nasprotno od tega, kar je on želel. Vaščani so se pozneje še bolj zanimali za časopise, katerim je posvetil celo propoved. Sedaj izhaja res lepo število naprednih listov!

Grozil je tudi, da kdor bi čital njemu neljube liste, stori tak greh, da celo v nekaterih krajih se odveze ne udobi — vedno stara pesem! — V tej znameniti, za našo vas nenavadni pridigi je rekel tudi mej drugim, da dandanes ni slisati več o obsedencih, da hudič tudi tega ne potrebuje, čemu bi se trudil sam, ko ima na izbirc pomagačev, kateri zanj delajo!

Mi pa k temu dostavljamo, da se dobé tudi dandanes obsedenci, kateri terorizirajo, grozijo in napadajo postene ljudi; a treba jih je iskati v drugih vrstah, pod drugo „sifro“! — V neki drugi pridigi je pa govoril, da je nekaterim cerkev le molzna krava. Gotovo se je mož, predno je odšel v cerkev, dobro ogledal v zrcalo — kaj? Navedli bi lahko še marsikaj znamenitega, kako je bilo enkrat in kako je v naši vasi sedaj, a za danes naj to zadostuje. Oglasimo se še in povedali bodedo še mnogo čudnega!

Le toliko povemo na vsa usta, da se ne damo strahovati od take strani in naj

*) T. treba upoštevati, da klerikalna stranka po svoji izjavi letos ne poseže v občinske volitve. Op. ur.

kedo se tako moško stopa. Časopise bomo
čitati tudi še nadalje, pa naj bo to komu
ljubo ali ne. — Ako jih državno pravdnstvo
ne zabrani, katero je v to poklicano, kaj se
potem nepoklicani ljudje v to mešajo ter
nam hočejo vskratiti pravice, katere imamo.

Vsak pometaj pred svojim pragom!!
Končamo za danes s pogovorom, ki
pravi: „Ni najslabši sad oni, katerega ose
objedajo“.

Domače in razne novice.

Kolesarsko društvo „Gorica“ priredi
svoj prvi letosnji izlet čez Gradišče ob Soči
v Oglej (40 km) v nedeljo dne 21. t. m.
Sestanek ob 8. uri zjutraj v kavarni „Ev-
ropa“.

**Odbor bralnega in podpurnega
društva v Gorici** si je razdelil posle v svoji
redni seji dne 18. t. m. tako-le: Krušič
Anton, podpredsednik; Meljavec Ivan
tajnik; Suligoj Valentin, blaginik; Knava
Matej, knjižničar; Pavliček Fran, knjigo-
vodja; Tomažič Josip, gospodar.

Bralno in podporno društvo v Gorici
razpisuje, da bodo odborove seje odslej
redno vsaki četrtki ob 1/8 zvečer. Prosimo
gg. odbornike, da se vsake seje brez posebnih
vabil gotovo udeležijo.

**Povodom preloženja koroške državne
ceste** med Kobaridom in Trnovim bo cesta,
potenša s ponedeljkom 22. aprila t. l. do
preklica, mej Kobaridom in Ladrskim mostom
javnemu prometu odprta samo ob nastopnih
urah: od 8. do 10. dopoldne, od 12. opo-
ludne do 3. popoldne in od 6.30 zvečer do
5. zjutraj. Tako se glasi naznanilo tolmin-
skega okrajnega glavarstva.

Nekaj statistike o Gorici. — V Gorici
je bilo lani novorojenih 694, med temi 88
nezakonskih. Porok je bilo 161, 10 manj nego
l. 1899. K vojaškemu naboru jih je pristopilo
lani za vse tri razrede 246, potrdili so jih
v vojske 51.

Zdravnikov je v Gorici 17, babic pa 16.
Mrtvecev je bilo lani v mestu 536. Od leta
1876. do 1900. je bila umrljivost najmanjša
l. 1894. Umrla jih je samo 422 od 22.000
prebivalcev. V tej dobi jih je umrlo največ
l. 1888., to je 644 od 19.400 prebivalcev.
Od l. 1894. do lani je prebivalstvo vedno
narasčalo, tako da smo steli koncem l. 1900.
prebivalstva 23.671.

Alkoholizem in pijanost se siri, kakor
drugodi, tudi v Gorici. V moško bolnišnico
je bilo sprejetih lani iz Gorice 39, med temi
se je dalo konstatovati pri 12, da je vzrok
dusevne bolezni alkoholizem.

Na pelagri jih je zbolelo lani 60, med
temi 34 moških in 26 ženskih.

Zdravniki zahtevajo za neobhodno po-
trebo: uredbo splosne kanalizacije v mestu.

Vse hoče strahovati. — Sedaj, ko se
je najedel velikonočnih poltic in „pršuta“ ter
napil „cvicka“, se je spomnil, da v tisti ner-
voznih naglici, s katero je prihitel v zbornico,
je nekaj pozabil. Pa, se ve, to mu ni za-
meriti! Najprvo je „pretresal“ ljubljanski
potres iz leta 1895., pehal dr. Tavčarja iz
hrvatsko-slovenskega kluba, združeval svoje
od vsah strani skup kakor na pisčal sklicane
poslance-tovariše, miril svojega člana, poljs-
skega poslanca Szajerja, ki je vedno skriv-
nostnosladkoginjnen na „katoliški podlagi“,
„karnifal“ sodnija — za „mirno delovanje“,
kakor se je obetal po velikonočnih praznikih,
pa si je prihranil druge reči. Zdaj vse „po-
pravi“, kar je moralo se izostati ali kar je
pozabil. Pozabil je bil menda na — orož-
nike! Vse premalo so bili ti možje uneti za
njega in njegove podreptnike. Seveda, po nje-
govem mnenju bi bili morali najbrže pose-
kati in pobosti vse te „proklete liberalce“,
kajti nikdo se ne sme zoperstavljati zasto-
pniku „sv. Duha“ na zemlji. S celo sodnike
je ta veleum hotel strahovati, saj je zahteval
kar disciplinarno preiskavo proti kamniškemu
sodniku, ker je oprostil na njegovo ovadbo
nekega „liberalnega“ župana, in ko je sodni
dvor v drugi instanci potrdil razsodbo prve,
je razpostavil „na pranger“ v „Slovencu“
vse tiste sodnike. Ho, kaj bodo torej proti
takemu vsaganogotnemu možu — orožniki!
Spomnil se jih je sedaj ter podal v četrtki
interpelacijo proti njim, namreč na Kranj-
skem, v kateri se pritožuje nad njihovim po-
stopanjem gledé na zadnje državnozborske
volitve. Lepo je pričel po praznikih, kdo ve, kaj
se pride. Tako postopanje pa se vrti hudo
med normalnostjo in abnormalnostjo, kar je
za psihijatre vsekakor važna prikazen. Po-
čakajmo, kaj se pride!

Nesreča. — Poročajo nam iz Stanjela
dne 18. t. m.: Danes popoldne je peljal
neki Tavčar iz Vrhovelj pri Repentabru iz
Svinega vino. Pod Stanjelom, hoté najbrže
stopiti na voz je padel tako nesrečno pod
kolo, da mu je isto slo tež glavno in je ostal
precej mrtev. Star mora biti od 65—70 let.
Prišli so ga na tukajšnje pokopališče. Morda
je bilo tudi vzrok — kar ni čudno pri vožnji
vina — da ga je kapljo preveč imel v že-
lodu.

Spomnil na romarje. — Kakor znano,
so bili v nedeljo ljubljanski romarji na Sv.
Gori. Ker se je bobnalo, da jih pride
toliko in toliko število, so se pripravili
krčmarji na Sv. Gori na to, da pripravijo,

kar treba, da pogostijo romarje, ki pridejo na
goro gotovo lačni, posebno se, ker se je na-
ročevalo, naj se pripravi kosila za kakih 700
ljudij. Romarji so sicer prišli, ali s kosilom
je bila tako slaba, da niti z daleka niso pro-
dali krčmarji toliko, kolikor so pričakovali na
vsak način. Lep del naročenega mesa za
romarje je moral romati nazaj s Sv. Gore v
mesnico, odkoder so ga dobili. K sreči le, da
so ga jim še vzeli nazaj. Romarji so imeli
saj svoje-kelease in kruh, le nekaj vina so
bili pokupili. Naše vino, posebno lanske let-
nine, je močno, ali dobro pitno. Zato pa so
se ga tudi nekateri romarji, menda misleč,
da pijejo lahki „cvicki“, navlekli tako, da je
bilo videti več njih skrivnostno-sladko-ginje-
nih tavati po mestu in krog kolodvora. Tudi
nekak „sad“ romanja!

V morskem kopališču v Gradežu sprej-
mejo brezplačno tudi letos 50 skrofuloznih
deček iz mesta Gorice in z dežele. Otroci
ne smejo biti pod 6. in ne nad 14. letom
ter morajo imeti kože redno cepljene. Opo-
zarja se torej prizadete starše in varuhe, da
izkoristijo to ugodnost za svoje bolne otroke
ali varovance. Prošnje je nasloviti na morski
kopališki odbor v Gradežu (predsednik je
grof Fr. Coronini, tajnik Cristofoletti v Go-
rici), in sicer do 20. maja; na pozneje vlo-
žene prošnje se ne bo jemalo ozira. Prošnjam
je priložiti zdravniško spričevalo, spričevalo
o cepljenju koz, o uboštvi ter rojstni list.
Podajati se imajo prošnje za otroke v Gorici
magistratu, za one na deželi pa okrajnim
glavarstvom.

Blizu Sežane je padel 22-letni kmečki
fant Ivan Resinovič, ko je plezal v senik, z
lestve tako nesrečno, da si je zlomil rogo
ter mu je ista kar strani visela. Prepeljali so
ga v bolnišnico v Trst.

Iz Gradšca v Gallejo so odvedli
zopet te dni 3 Poljake, ki so hoteli oditi
preko laškega Vidma v Ameriko, ali se niso
zadostili vojaški dolžnosti. Jednako se je
zgodilo tudi z Mih. Kalynom iz Galicije, kate-
rega so prijeli že drugič in kaznovali, ko se
je vrnil.

**Klerikalna besnost proti „Trgovsko-
obrtni zadruzi“.** — (Dalje). K 3. točki,
omenjani zadnjič, naj dodam še bolj jasno
primer s „Centrifuga“, katera je v rokah
možakov v krogu „Gorica“ in „Prim.
List.“. — Gosposde hočejo kritikovati, ker
po novih pravilih ima vsakdo lahko toliko
glasov, kolikor deležev. Kdor ima torej v
„Trgovsko-obrtni zadruzi“ 100 glasov, mora
imeti za 30.000, reci trideset tisoč K
deležev. Takih članov bi radi mnogo videli!
— Ali glejte določbe klerikalne „Centrifuge“!
Tam pa ima 100 glasov tak član, ki je
vplačal le 2000 kron! — Ljudje božji,
ki znate misliti, sodite sami tako klerikalno
nesramnost! Pri naši zadruzi 30.000, pri
„Centrifugi“ le 2000 K deležev daje članu
100 glasov, — in vendar se predrznejo ti
ljudje zlovoljno kritikovati določilo v naši
zadruzi! Če to ni skandal, kaj pa?!

5. Kar kvasijo o „grabljenju deležev“,
dokazuje le nevednost in skodoželjnost. Čujte,
kaj pišejo:

„Če si je torej kdo vdolžil 6000 kron
(na menico ali vknjžbo) in je podpisal dva
deleza ter v dveh letih vplačal deležnih vlog
222 kron, bo vplačanih 222 kron izgubil in
dolžan bo vedno še 6000 kron, ako po dveh
letih iz zadruge izstopi. Lepa tolažba za
dolžnike „Trgovsko-obrtne zadruge“!

Kaj naj odgovorjamo na tako budalost?
Ako je kdo dolžan v „Zadruzi“ 6000 kron, ne
bo mogel izstopiti, dokler ni plačal dolga.
Ako bi pa kaj takega nameraval, že dobi
primeren poduk, da to ni mogoče! — Ne-
verjetno, kakšne neumnosti prinašajo v jav-
nost! In s takimi ljudmi naj bo močeta
resna in stvarna polemika?!

6. Kar se tiče tiranstva, ki se baje
kaže v tem, da se iz zadruge lahko izključijo
nevredni člani, ki spodkopavajo zavodu dobro
ime in kredit, treba le dostaviti, da taka do-
ločila ima celo najnavadnejšo pevsko in bralno
društvo, imajo ga vsi denarni zavodi, le v
naši „Zadruzi“ je doslej po pomoti izostalo.
(Pride še.)

Izpred tržaške porote. — V sredo
so obsodili pred poroto v Trstu Italijana iz
kraljevstva Josipa Rondello na 12-letno težko
ječo in izgon iz Avstrije po prestani kazni,
ker je bil roparski napadatelj trgovca z ogljem
Petra Bajca v ulici Molingrande v Trstu ter
mu ukradel iz zepa denar.

Proti Camberju in Giacometiju kot
urednika lista „Avanti“ je vloženih 7 po-
rotnih razprav, ali se najbrže ne bodo vrsile,
ker sta oba odsotna iz Trsta. Tudi proti g.
prof. Mandiču je razpisana ena tiskovna
pravda radi nekega dopisa v „Nasi Slogi“. —
19-letni Jos. Antončič iz Tomaja in 17-letni
Jos. Urban iz Senožeč sta bila oproščena
obtožbe posilstva nad dekletom Kat. Zlobec.

Gospinsko društvo „Rudečega Križa“
za Gorice-Gradišče vabi k občnemu
zboru, ki bode dne 26. t. m. ob 4 1/2 uri po-
poludne v dvorani hiše grofa Thurma (Via
Caserma 15.) Dnevni red: 1. Poročilo o
društvenem delovanju leta 1900.; 2. Obratun
za leto 1900. — Ako se ob določeni uri ne
zbere zakonito število društvencev, bode pol
ure pozneje — torej ob 5. uri — druga
seja z istim dnevnim redom. V tem slučaju
se bode veljavno sklepalo brez ozira na šte-
vilo prisotnih društvencev.

Listina. — G. dop. od b. m. Pride
v torek na vrsto. Prosimo potrpljenja Vas in
se nekatere druge gg. dopisnike in poročeval-
ce. — G. pošiljatelju „Posl.“ Absolutno
nemogoče danes, ker drugega gradiva preveč.
Gotovo pa v torek!

Razgled po svetu.

Državni zbor. — 18. t. m. Predsednik
je sporočil cesarjevo zahvalo za izraz zbornice
povodni „smiti“ nadvojvodinje Gizele ter se
je spominjal smrti posl. Schlesingerja. Prijavil
je, da se je posl. Klofač odpovedal smihov-
skemu mandatu. Mej doslimi spisi je interpelacija
nemške ljudske stranke radi vesti v
„Reichspost“, da je nadvojvoda Fran
Ferdinand vsprejel protektorat
katoliškega Schulvereina.

Interpelantje pravijo, da je to bojvno
društvo, zbok česar je rečena vest povzročila
vznemirjenje. Vprašujejo torej, da-li se je
korak nadvojvode storil z vednostjo ministr.
predsednika in da kaj misli isti storiti, če je
vest. resnična. Poslanec Herzog je označil
besede nadvojvode do deputacije „Schulve-
reine“, kakor protiustavne (Heil-klici in hrup
med Vsenemci.)

Govornik je o jstro napadal te besede, o
čemer so Vsenemci z galerije doli kričali v
dvorano.

Ministerski predsednik je takoj odgo-
voril na ti dve interpelaciji. Rekel je, da
vlada o nadvojvodovi izjavi ni ničesar vedela,
da je ta izjava o sebi akt nadvojvodov, da
je v njej izraženo samo zasebno mnenje na-
dvojvodovo in da vlada ne prevzame odgo-
vornosti za to izjavo. (Wolf: Prestolonaslednik
mora previdneje govoriti.) Ministerski pred-
sednik je ob enem izrazil svoje obžalovanje,
da se ta zadeva ne razpravlja s tisto obzir-
nostjo, ki gre članom cesarske rodbine v
vsakem slučaju. Nemski poslanci so minist-
skemu predsedniku viharno ugovarjali. Mej
klerikalnim poslanecema Treuinfelsom in Scha-
chingerjem je prišlo pri ti priliki do hrup-
nega rekontra. Wolf je na izjavo minist-
skega predsednika zaklical: Na to je samo
jeden odgovor: Proč od Rima! — Nemski
nacionalac Malik je predlagal, naj se o
odgovoru otvori takoj razprava. Glasovalo se
je po imenih. Malikov predlog, da se otvori
debata takoj o tem odgovoru, je bil s 160
proti 149 glasom odklonjen.

Ministerski predsednik je včeraj izjavil,
da si je pridobila Avstrija nekaj zemlje na
Kitajskem le v svrhu tega, da postavi tam se
en konzulat. Železniški minister je odgovoril
na interpelacijo, zakaj se kaznuje žel. de-
lavci radi pol. naziranja. Skliceval se je na
službene prepise!

Eisenkolb je zahteval prepoved neke
napovedane ali neobičajne procesije gledé na
papežev jubilej, ker se to ne strinja z zakoni
o združevanju. Prihodnja seja bo v torek.

O gospodski zbornici. — Imeno-
vanje osmih novih članov gospodske zbornice
smo omenili pred kratkim. Ker v gospodski
zbornici ni nobenega zastopnika slovenskega
naroda, piše „Slov. Narod“, baveč se z ime-
novanji v rečeno zbornico, med drugim
tako-le:

„Vzlic temu pa si štejemo v dolžnost,
da tudi pri ti priliki opozorimo merodajne
kroge, da slovenski narod se danes nima
jednega zastopnika v gospodski zbornici. In
vendar ima slovenski narod nekako naravno
pravico, da ima tudi v perski komori svojega
zastopnika, vsaj dokler bo perska zbornica
političen faktor v ustavnem življenju. Danes
so v zbornici zastopani vsi narodi, izvenših
narod slovenski, zastopani časih po ljudeh,
ki te odlike kar nič niso zaslužili, v tem ko
se noben Slovenec ni bil spoznan vrednim,
da postane član gospodske zbornice, niti bivši
naš deželni predsednik baron Winkler, ki
si je gotovo velike zaslugе pridobil za državo
samo.

To preziranje slovenskega naroda je
nezasluzeno in je krivično, in zato smo tudi
pri tej priliki povzdignili svoj glas, dasi
sicer z zadoščenjem pozdravljamo imenovanje
novih pervov.“

Macedonski kongres se je zbral 17.
t. m. v Sredecu (Sofiji). Nad 100 delegatov
je dospelo, med njimi 30 državnih uradnikov,
ki se ne boje, da bi bili zategadelj odpušteni.
Vlada je izrečno prepovedovala uradnikom
udeležiti se kongresa, ali uradniki delajo po
svojem prepričanju. 16. t. m. je izšel tiskan
poziv na ministerski svet; poziv so sestavili
gimnazijski profesor Mihajlovski, general
Tončev in polkovnik Nikolov. Vsi trije so
upokojeni ali brez službe. V pozivu se očita
Rusiji in Avstro-Ogrski, da imata sistema-
tično protibolgarsko politiko. Poziv zahteva,
naj ne dela ovir teženju onih, ki hočejo
reform za nesrečno Macedonijo.

Učiteljska beda. — Iz Budjejevic se
javlja, da se je v Sobieslavu obesil učitelj,
ker z malo plačo ni mogel preživiti svoje
rodovine, obstoječe iz sedmih nepreskrblje-
nih otrok.

Obojska korejskih zarotnikov. —
„Novoje Vremja“ poroča, da je razprava
proti onim, ki so korejskega cesarja hoteli
vreči s prestola, završila s sledečimi obsod-
bami: Justični minister je obsojen na smrt
in njegov „adiatus“ na 15-letno ječo. General
Ceheumen je obsojen na dosmrtno ječo. Drugi
obtoženci, ki so bili od justičnega ministra
obdolženi kakor sokrivci, so bili spoznani ne-
dolžnim in oproščeni.

Volilci na Ogerskem po narodnosti.
— Od 960.000 volilcev na Ogerskem je
587.000 Mazarov in le 373.000 volilcev dru-
gih narodnosti, akoravno štejejo nemažarske
narodnosti več kot polovico prebivalstva. Od
nemažarskih volilcev je 115.000 Nemcev,
87.000 Slovkov, 47.000 Srbov, 16.000 Ru-
sinov, 1600 Slovencev in 1400 Lahov. Po
stanovih se volilci na Ogerskem razdelo:
414.000 volilcev se peča s poljedelstvom,
146.000 je obrtnikov, 168.000 je uradnikov,
72.000 je trgovcev, tovarnarjev in kapitalistov,
37.000 je advokatov, zdravnikov itd. Volilne
pravice se poslužuje 68 do 76 odstotkov
volilcev.

Na Kitajskem. — Brzojavke včeraj
in danes poročajo: Del palatice, v kateri je
bival grof Walderssee, je popolnoma pogorel;
grof Walderssee toliko da se je resil. Generala
Schwarzhoffa pogrešajo; brzkone je zgubil
življenje, novič stopivši na pogorišče, potem,
ko se je bil že enkrat resil. Ogenj je baje
nastal v stanovanju odsotnega majorja Lauen-
steina. Sodijo, da je ogenj podtaknjen. De-
peša pisarne Havas iz Pekinga potrja vest o
požaru v onem delu cesarske palatice, v kateri
sta bivala grof Walderssee in generalni štab.
Depeša dostavlja, da je ogenj vse uničil,
izvemši vojaške papirje, ki so bili rešeni. —
Iz Tienčina: Potrja se, da so Kitajci porušili
del železnice onostran Poatingsu. Govori se
o mali bitki. Iz Tienčina so odposlali ojašanja.

V Južni Afriki. — Iz Pretorije javljajo,
da znašajo izgube Burov v mesecu marcu
200 mrtvih in 1600 ujetih. — V angleški
zbornici se je konatatovalo, da stane Angleže
vojna z Buri že 153 milijonov sterlingov.
Bati se je, da angleška vlada v tej vojni po-
rabl vseh 200 mil. sterl., katere je prisedila
tekem 50 let. — Stejnina so izvolili burgheri
v Oranju zopet predsednikom oranjske re-
publike.

Raznotero. — Z Reke je odpotovalo
v Ameriko dne 16. t. m. 160 Hrvatov. —
Nemški prestolonaslednik je že odpotoval z
Dunaja. Trde, da obisk je bil le znak obsto-
ječega prijateljstva med obema vladajočima
rodbinama. — V Smariji pri Kopru je treščilo
v šolsko poslopje. Strela je prizadela nekaj
skode, k sreči se ni taknila nikakega človeka.
Poslopje potrebuje strelovoda, ker je najvišje
v vasi in sola! —

Radi preselitve

se prodá

cela spalna soba skoro nova
po jako nizki cení

Raštanj št. 8, III. — Čas je do 24. t. m.

Razglas.

Podpisano županst. jaznanja slav-
nemu občinstvu, da bode v Komnu
živinski semenj dne 24. t. m. t. j. na
sv. Jurija dan.

Županstvo v Komnu

dne 20. aprila 1901.

Zaloga piva

prve kranjske eksportne pivovarne na
par in tvornice slada

T. Fröhlich-a na Vrhnikih-Kranjsko.

Glavni zastopnik za Gorico in deželo

Josip Rován

v Gorici — Rabatišče št. 20 — v Gorici.

Priporoča se p. n. častitim gg. odjemal-
cem v mestu in na deželi.

Prodaja izborna pivo v sodčkih po 100,
50, 25 in 12 1/2 litrov ter v plombovanih
steklenicah po 1/2 litra.

Tvrška je bila odlikovana za svoje iz-
delke l. 1900.: v Parizu, Lionu, Bruselju,
Rimu in Dunaju s prvimi priznanji.

Dobro urejene in z ledom preskrbljene
podružne zaloge imata: g. Franc Furlan,
gostilničar in posestnik na Goričici pri
Rebku in g. Andrej Šinigoj, gostilničar
»Pri levu« v Dornbergu.

Za blagohotna naročila se toplo pripo-
roča rojakom v mestu in na deželi udani
Josip Rován.

Dobre ure in po cení!

s 3-letnim pisemenim jamstvom
razposílja na zasebnike

Hanns Konrad,

tovarna ur ter izvoz zlatine
Most (Češko).

Dobra ura Rem. iz niklja fl. 3.75;
srebrna ura Rem. fl. 5.80; srebrna
veržica fl. 1.90; budilnik iz niklja
fl. 1.95.

Tvrška je odlikovana s c. kr. otlom; ima zlato
in srebrne svetilnice iz razstav ter tisoče priznanih
pisem. — Ilustrovan cenik zahtevati.

E. Riessner, v Nunski ulici 3,

(nasproti nunski cerkvi)

priloroča preč. duhovščini in slav. občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetic za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške potrebe, voščene sveče itd. vse po zmerni ceni. Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo tiskarno črk na perilo.

V knjigarni.

VEKOSLAVA GUGLIELMO

v Gorici

na Travniku št. 14

se dobivajo:

Prešernove poezije,
Gregorčičeve pesmi,
Pesmi Simona Jenko-ta

toli broširane

kakor tudi elegantno vezane.

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 centimetrov dolgimi Lorey-lasmi dobila sem jih vsled 14-mesečne uporabe samoiznajdene pomade. To so najslavnejše avtoritete priznale za jedino sredstvo, ki ne povzroča izpadanja las, pospešuje rast istih, poživlja lasnik, pospešuje pri gospodih polno močno rast brk ter daje že pri kratki uporabi laseta na glavi kakor tudi brkam naraven lesk ter polnost in ohrani te pred zgodnjim osivljenjem do najvišje starosti.

Cena lončka 1. gld. 2. gld., 3. gld., 5. gld. Pošiljam po pošti vsak dan, ako se znesek naprej pošlje ali pa s poštnim povzelnjem po vsem svetu iz ovarne, kamor naj se pošiljajo vsa naročila.

Ana Csillag

Dunaj, Sellergasse 5.

Prva c. kr. avstro-ogerska privil.

TOVARNA BARV ZA PROČELJA

Karol Kronsteiner, Dunaj III., Hauptstrasse 120 (v lastni hiši).

Odlikovana z zlatimi svetinjami.

Zalagatelj nadvojv. in knežkih posestnih oskrbništev, vojaških oskrbništev, železnice, obrtnih, hribovskih, plavalnih ter zidarskih družeb, zidarskih podjetnikov in mojstrov. Te barve za pročelja se raztope v apnu ter se razpošiljajo suhe v prahu v 40 različnih uzorcih à 16 kr. kilogram in višje. Čistost barve se od ostalih ne razlikuje. Dopisuje se v slovenskem in laškem jeziku. Uzorci na papirju z navodilom zastoj in franko.

6. Kr. privil.

civilni, uradniški in vojaški krojač in trgovec

v Gorici, na Travniku št. 22 I. nadstr.

M. Foveraj.

P. n. občinstvu priporoča svojo izborno zalogo vsakovrstnega blaga iz avstrijskih in inozemskih tovarn ter gotovih oblek, sobne in dežne plašče, vsakovrstno možko perilo, srajce Jäger, spodnje hlače ter nogovice, oficirske in uradniške priprave, sploh vse, kar je treba paradnim oblekam za vsaki stan.

Lepa prilžnost za letno sezono!

Radi preselitve s 1. avgustom 1901 na Travnik št. 5 v prtiličje

se prodaja blago po tovarniških cenah!

Na dež, jubil. razstavi odlikovan s srebr drž. svetinjo Na Irovski razstavi s prvo ceno - srebrno svetinjo

Tovarna uzornih televadnih priprav JOS. VINDYŠ - A,

v Pragi na Smihovu (Praga-Smichov) Vinohradská ulice čislo 816 se priporoča

k popolnemu uzornemu prirejevanju sokolskih in šolskih televadnic po najnovejših pripoznanih in praktičnih sestavih.

V ta dokaz je na razpolago mnogo priporočljivih sprical domačih in inozemskih. Zagotavlja jedno leto. Cene zelo zmerno, plačuje se pa na mesečne obroke po volji in zmožnosti.

Navadne priprave so vedno v zalogi.

Ceniki, proračuni in načrti za popolne televadnice pošilja na zahtevo brezplačno in poštnino prosto.

Poprave izvršuje po najnižjih cenah.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino, 8

priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih, dal matinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerno. Postrzba poštna.

Chief-Office: 48, Brixton-Road, London, SW.

A. Thierry-jevo centifolijno mazilo

je najbolje mazilo za rane, vzdržuje čistoto ter olajšuje bolečine, vpliva na hitro zaceljenje; z omežanjem rane odstrani tuje predmete vseh vrst. — Važno je za hribovce, kolesarje in jahalce.

Dobiva se v lekarnah.

Po pošti se razpošilja franko 2 skatljici za K 3-50 — Skatljice na poskušnjo, prospekt in izkaz zalog vseh dežel sveta razpošilja proti predplačilu K 1-80 tovarna lekarja A. Thierry-ja v Pragrahi pri Rogatec-Slatini. — Ponarejanja treba se opibati ter paziti na zgornjo varstveno znamko, katera je vzgana na vsaki skatljici.

100 do 300 gld. mesečno

lahko zaslužijo osebe vseh stanov in v vseh krajih s prodajo zakonito dovoljenih drž. papirjev in srečk, a da ni potrebna glavnic in ni nikaka nevarnost. Ponudbe pod Ludwig Österreicher, VIII Deutsche gasse 8 Budapest.

Zaščitna znamka: SIDRO.

LINIMENT. CAPSICI COMPOS.

iz Richterjeve lekarne v Pragi

pripoznano kot izvrstno bolnblajujoče mazilo; za ceno 80 h, kron 1.40 in 2 kroni se dobi po vseh lekarnah. Naj se zahteva to splošno priljubljeno domače zdravilno sredstvo vedno le v orig. steklenicah z našo zaščitno znamko s "SIDROM" namreč, iz RICHTERJEVE lekarne in vzame kot originalni izdelek le tako steklenico, ki je prevedena s to zaščitno znamko.

Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“ v PRAGI. Elizabethgasse št. 5. (nova).

Lekarna Cristofoletti v Gorici

Prave in edine želodčne kapljice z znamko sv. Antona Padovanskega.

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva — Te kapljice vredijo redno prebavljanje, če so jih dvakrat na dan po jedno žličico popije. Okrepje kvarjeni želodec storé, da zgine v kratkem času omotica in životna lenost (mrtvost). Te kapljice tudi storé, da človek raji je.

Cena steklenici 60 vln.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnah na svetu. Za naročitve in pošiljatve pa jedino le v lekarni

Cristofoletti v Gorici.

Prijazna soba

s pohištvom se takoj oddá v neki vili na lepem kraju mesta. — Več pové upravnishvo.

Juner železnice postaja: Polžane (Pölschach)

Köpel Rogatec Slatina.

Krasno prebivališče za po leti. Preizkušeno zdravilišče za bolezni v želodcu, na jetrih in ledvicah, za sladkorna bolezen (diabetes), žolčne kamene, katarhe v goitancu in na krhluju itd.

Prospekti se dobe pri ravnatelju

Bilanca „Goriške ljudske posojilnice“ za XVII. upravno leto 1900.

Aktiva.				Pasiva.						
	K	v	K	v		K	v			
1	Posojila zadružnikom		1360097	92	1	Deleži (1677 članov)		168800	—	
2	Zaostale obresti posojil		18824	04	2	Deležnina prejšnjih let		3751	38	
3	Naložen denar		307	43	3	Hranilne vloge	1216953	76		
4	Nevzdignjene obresti istega		16	—	4	Kapitalizovane obresti	46609	37	1263563	13
5	Poštna hranilnica		934	46	5	Predplačane obresti posojil			8628	73
6	Obresti za leto 1900.		8	77	6	Izposojila			41700	—
7	Inventar		5813	58	7	Zaostale obresti izposojil			327	50
8	Predplačane obresti izposojil		96	07	8	Nevzdignjene nagrade			703	42
9	Hiše		142643	20	9	Rezervni zalog	42223	66		
10	Zaostala najemnina hiš		1491	—	10	Vstopnine	749	—		
11	Predplačana zavarovalnina		16	17	11	Od čistega dobička za leto 1899.	8200	—	51172	66
12	Efekti		15814	—	12	Čisti dobiček: prenos iz leta 1899.	250	02		
13	Kuponi narasli		84	—	13	za leto 1900.	18658	13	18908	15
14	Vknjižni tisk		629	57						
15	Tožbeni		259	06						
16	Gotovina koncem leta 1900.		10519	69						
			1557554	97						

V GORICI, dne 31. decembra 1900.

Ravnateljstvo.